

Tieteellisten seurain valtuuskunta

LAUSUNTO

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Ref: OKM/49/010/2017

12.12.2017

OKM LAUSUNTOPYYNTÖ: SUOMEN AKATEMIAN TOIMIKUNTARAKENTEEN UUDISTAMINEN

Tieteellisten seurain valtuuskunnan hallitus on käsitellyt opetus- ja kulttuuriministeriön 13.11.2017 esittämän lausuntopyynnön kokouksessaan 12.12.2017 ja toteaa lausuntopyyntöön seuraavaa:

Tieteellisten seurain valtuuskunta pitää Suomen Akatemian toimikuntarakenteen uudistamista hyvin perusteltuna. Esityksen mukaisesti valtuuskunta pitää tärkeänä toimielinten nimitysprosessin avoimuuden ja läpinäkyvyyden kehittämistä. Valtuuskunta toivoo, että esitykset pyydetään jatkossakin monipuolisesti tiedeyhteisön edustajilta, kuten Tieteellisten seurain valtuuskunnalta. Valtuuskunta ehdottaa myös harkittavaksi yhdeksi nimitysprosessin osaksi ehdokkaaksi ilmoittautumista. Edellä mainittua menettelyä käytettiin Julkaisufoorumin vuonna 2018 aloittavien paneelien jäsenten nimitysprosessissa yhtenä tapana saada mahdollisimman monipuolinen ja kattava ehdokasjoukko.

Lakiehdotuksessa Suomen Akatemian yhdeksi tehtäväksi on määritelty ”toimia asiantuntijana tiedepolitiikan kehittämisessä ja toimeenpanossa”. Esityksen perusteluista on tulkittavissa, että tällä tarkoitetaan Suomen Akatemian tiedontuotantoa ja –analyysia ja niiden hyödyntämistä lähinnä opetus- ja kulttuuriministeriön toiminnassa. Suomen Akatemian rooli tietoon perustuvan päätöksenteon vahvistamisessa (vrt. Vetenskapsrådet Ruotsissa) jää kuitenkin hieman epäselväksi, ja tätä roolia olisi syytä vielä selvittää joko asetuksessa tai perustelumuiotissa.

Esityksen perusteluissa kohdassa 3 (s.9) todetaan, että esityksen liitteenä lisätiedoksi tarkoitettu toimialaluokituksen jako perustuu uudistuksen valmisteluvaiheessa tehtyihin selvityksiin toimintaympäristön muutoksista ja hakemusten tieteenalojen jakautumisesta toimikunnittain, sidosryhmien kuulemisessa tehtyihin havaintoihin sekä kansainvälisesti vertailusta toimikuntien toimialajaossa. Valtuuskunta esittää, että toimialaluokitusta tarkistetaan vielä kriittisesti huomioiden etenkin sellaiset alat, jotka sijoittuvat toimikuntajaon rajapinnoille tai ovat viime vuosina saaneet rahoitusta selvästi enemmän jonkun muulta toimikunnalta kuin luokituksessa esitetyn määrittelyn mukaisesti.

Lisäksi todetaan, että toimikuntien toimialaluokituksen tuli jatkossakin olla joustava, jotta voitaisiin vastata muuttuviin tarpeisiin. Muutostarpeiden arvioinnissa tieteelliset seurat ovat erittäin hyvä tietolähde ja yhteistyökumppani.

Keijo Hämäläinen
puheenjohtaja

Lea Ryyänen-Karjalainen
toiminnanjohtaja